

Buddhistisk Livshjul

Det buddhistiske livshjul anskueliggør forestillingen om livet og tilværelsen som *indfanget i et uendeligt kredsløb* gennem fødsel og død til fortsat genfødsel.

Denne måde at fremstille den buddhistiske livsforståelse på går tilbage til det 7. århundrede e.Kr.

Livshjulet holdes fast af en dæmon, dødens herre Mara, som et udtryk for altings ubestandighed og *genfødselsens uomgængelighed*.

Øverst til højre ses den oplyste Buddha, til venstre den *Bodhisattva*, som også giver sig til kende i de 6 eksistensformer.

Hjulnavet: Dyresymboler for de ting, som *binder mennesker til livet*, understreget ved, at de bider hinanden i halen. *Svinet* symboliserer forblindelsen. *Turtelduen* symboliserer begæret. *Slangen* symboliserer hadet. De tre vildfarelser holder hjulet, samsara, i gang.

Inderste hjul: *Tilværelsens dobbelte bevægelsesmulighed:* den opadgående, udtrykt ved bevægelsen opad mod Buddha. Den nedadgående, udtrykt ved en dæmon, som trækker sammenbundne mennesker nedad.

Centralhjulet med de 6 egre, som afgrænser *tilværelsens 6 eksistensformer* eller genfødselstrin. De tre øverste felter er de højeste verdener med lykkelige mennesker, guder og halvguder. De tre nederste felter viser de lavere eksistenser med lidende mennesker, ånder og dyr. De seks Buddhaer udtrykker sammen med de to Buddhaer øverst oppe *den sande erkendelses otte-foldige vej*: Ret viden, ret stræben, ret tale, ret opførsel, ret levevis, ret bestræbelse, ret opmærksomhed, ret fordybelse, - som netop er vejen til udfrielse. De kan dog også tolkes som de 8 vigtigste bodhisattvaer.

Hjulfælgen er inddelt i 12 felter, som udtrykker *årsagskædens* forskellige led:

Uvidenheden: en blind mand famler sig frem. En pottemager bliver billede på *anlæg og drifter*, som i et nyt liv bærer en *ny bevidsthed*, udtrykt ved en abe. *Det nye individ* udtrykkes gennem et skib med to passagerer: Det materielle og det åndelige. Et hus med 6 vinduer illustrerer *de 6 sanser*, som giver *berøring* med omgivelserne, udtrykt ved et elskende par. En mand i løb (normalt med en pil i øjet) udtrykker *følelse*, mens en mand med et bæger udtrykker *tørst*. En mand som strækker sig efter frugten i et træ udtrykker *begær*. Det fører igen til en *ny eksistens* symboliseret ved en gravid kvinde. En fødende kvinde symboliserer *fødslen* af nyt liv, som igen afsluttes med *døden*, som på det sidste felt er angivet ved en ligbrændingsplads. Her udtrykkes igen bindingerne til livet ved dyrene fra hjulnavet og ved, at *det nye liv bæres videre til en ny forblindelse og ny lidelse - og årsagskæden fortsætter*.

I de to lodrette friser udtrykkes de 4 *ædle sandheder* gennem 4 stråler, 4 buddhaer, 4-egrede hjul: Den ædle sandhed om lidelsen, om lidelsens oprindelse, om lidelsens ophør, og om vejen til lidelsens ophør.

Den yderste rammes dobbeltstillede drager er igen udtryk for *tilværelsens dobbelthed*: det forgængelige og det eviggyldige. I hjørnerne igen de 4-egrede hjul som udtryk for de 4 ædle sandheder.